Տ. ԱՐՇԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ ՍՈՒՐԲ ՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՃՐԱԳԱԼՈՒՅՑԻ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ (11 ապրիլի 2009 թ.)

Ձեզանից ո՞վ չի բախվել մահվան ահռելի իրողության հետ: Ձեզանից ո՞վ չի ունեցել կորուստներ, ո՞ւմ սիրտը չի մղկտացել եւ չի ճմլվել հարազատի կորստից: Ո՞վ չի կորցրել հայր կամ մայր, զավակ, եղբայր կամ քույր:

Արդյոք ո՞վ հարյուր, հազար անգամ չի աղոթել Աստծուն եւ ասել՝ «Տեր Աստված, երանի մեկ անգամ մահվան ստվերը, մահվան խավարը պատռվեր, եւ մեր կորսված սիրելին, հարազատը, մեր հայրը, մայրը եւ վերադառնային եւ վերստին այցելեին մեզ ու ասեին մեզ, որ մահ կոչված այս մեծ անորոշությունն ընդամենը մեկ հանգրվանն է մեր կյանքի»: Եւ ահա այսօր մեր աղոթքները պատասխան են գտել, եւ ահա այսօր մեր երազները կատարվել են, մեր իղձերը մարմին առել: Հիսուս Հարություն է առել, վերադարձել է այն մեկը մահվան խորխորատներից, վերադարձել է այդ մեկը, որպեսզի մեզ ասի՝ «Ո՛վ մարդիկ, ձեր հարազատները, ձեր ննջեցյալները կորսված չեն եւ երեւի թե այդ ննջեցյալներն ավելի կենդանի են, քան շատ ու շատ ողջեր: Հիրավի, այդ պատճառով է ասվում սաղմոսում. «Յարիցէ Աստուած եւ ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա» (Սղմ. ԿԷ 2): Ցրվեցին մեր հոգին մաշող թշնամիները՝ տառապանքը, կասկածը, տրտմությունը: Տխրեցին եւ ցրվեցին բոլոր նրանք, ովքեր Քրիստոսի Հարության առաջին իսկ օրվանից կասկածով վերաբերվեցին Նրա Հարության անսուտ ճշմարտությանը: Նրա Հարության առաջին իսկ օրից ասեկոսեներ, զրույցներ տարածվեցին, թե աշակերտները գողացան Տիրոջ մարմինը, եւ այն լուրը, թե Քրիստոս հարություն է առել, ընդամենը մի սրահոդ առասպել է: Բայց պատմությունը վկա, բյուրավոր հավատացյալ հոգիների վկայությունները վկա, որ Քրիստոս իրապես եւ վավերական հարություն է առել: Քրիստոսի Հարությունից ընդամենը երկու օր առաջ Պիղատոս անունով հռոմեական կուսակալը հարց ուղղեց Նրան՝ նկատելով որպես շարքային քարոզիչներից մեկը: Պիղատոսը հարցրեց, թե ի՞նչ է նշանակում ճշմարտությունը, քանի որ Քրիստոս Իրեն կոչում էր ճշմարտության քարոզիչ: Հավիտենական մի հարց, որը հուզել է բազմաթիվ մտքեր, հարց, որը հետաքրքրությունն է շարժել բազմաթիվ իմաստունների եւ իմաստասերների, հարց, որի պատասխանը, սակայն, մինչեւ Քրիստոս մարդկությունը, եւ այսօր էլ նրանք, ովքեր Քրիստոսի լույսից հեռու են ապրում, չեն կարողանում գտնել:

Հավիտենական հարցին Քրիստոս պատասխանեց հավիտենական մի պատասխանով, որը սակայն խոսքերով չէր արտահայտվում, պատասխան, որը կյանքի վկայություն էր, պատասխան, որը շարունակում է հուզել բյուրավոր մտքեր, փոխակերպել բյուրավոր հոգիներ, եւ այդ պատասխանը Քրիստոսի հարության վավերական ճշմարտությունն էր: Ավետարանն ասում է. «Ծանիջիք զճշմարտութիւնն եւ ճշմարտութիւնն ազատեսցէ զձեզ»(Յովհ. Ը 32): Ըստ երեւույթին մենք յուրաքանչյուրս մեզ համար ունենք դավանած ճշմարտություններ, բայց հաճախ մենք հուսախաբ ենք լինում, երբ տեսնում ենք, որ այսպես կոչված, ճանաչված ճշմարտությունները հաճախ չեն ազատում մեզ, չեն փրկում մեզ մեր մտապան-

ջություններից, չեն փրկում մեզ մեր թշնամիների լարած որոգայթներից, չեն փրկում մեզ այն բոլոր պատուհասներից ու փորձություններից, որոնք օրեցօր ավելի ահագնացող թափով ծառանում են մեր առջեւ: Եւ սակայն այն ճշմարտությունը, որ Ավետարանը կոչում է մեզ ճանաչելու, ահա այդ ճշմարտությունն է, որ այսօր բացահայտվում է մեզ՝ Քրիստոսի անսուտ Հարությունը: Ճանաչեցեք Հարությունը, ճանաչեցեք Ճշմարտությունը եւ դուք կհասկանաք, որ այս երկրավոր կյանքն ընդամենը մի խղճուկ եւ ճղճիմ հատվածն է հավիտենական մեր կյանքի, որին կոչված ենք ամենքս: Ճանաչենք այդ ճշմարտությունը եւ կհասկանանք, որ առօրյա դավադրություններն ու խարդավանքները, առօրյա մեր մտահոգություններն ու մտահուզումները, առօրյա մեր ամեն տեսակի զգայնություններն ընդամենը խղճուկ արտացոլանքն են հաւիտենական այն կյանքի, որը պիտի ժառանգենք: Ահա այս ճշմարտության մասին է վկայություն տալիս Ավետարանը, եւ որը բացահայտում է Քրիստոսի անսուտ եւ ճշմարիտ Հարությունը:

Սիրելի՛ քույրեր եւ եղբայրներ, մենք անցանք քառասնօրյա պահքի նավարկության մի երկար շրջան, հասանք լուսավոր եւ խաղաղ այն նավահանգիստը, ուր պիտի հանգչեն մեր հոգիները՝ Քրիստոսի սուրբ հարության լույսերի մեջ: Եւ այսօր, ինչպես Ոսկեբերան հայրապետն է պատգամում, «Ժամանակը չէ միմյանց մեղադրելու պաս պահելու կամ չպահելու մեջ, ժամանակը չէ միմյանց նկատմամբ կշտամբանքներ փոխանակելու, ժամանակը չէ միմյանց նկատմամբ ունեցած անհանդուրժողականությունը դրսեւորելու, այլ բոլորովին հակառակը՝ ժամանակն է թոթափվելու միմյանց նկատմամբ խոչընդոտներ հարուցող զգայնություններից, ժամանակն է եղբայրական եւ մերձավորական սիրով փայփայելու միմյանց, որովհետեւ իրապես հարյավ Քրիստոս, իրապես Քրիստոսի հարությունն այսօր միացնում է մեզ ամենքիս: Միացնում է եւ ներշնչում վերստին այն միակ եւ բացարձակ ճշմարտությունը, որ ոչինչ չարժե երկրավոր այս կյանքում մեր թշնամությունը շարժելու, ոչինչ չարժե այս կյանքում, որպեսզի մենք միմյանց նկատմամբ անհաշտ եւ ոխերիմ տրամադրություններով լցվենք, այլ բոլորովին հակառակը՝ հարկ է, որ սիրենք միմյանց, լցվենք միմյանց նկատմամբ հանդուրժողականությամբ, հաշտությամբ, համբերատարության ոգով ու սիրով: Այս է Տիրոջ Սուրբ Հարության օրը՝ Զատկական այս նախատոնակին, մեր Եկեղեցու պատգամը, այս է Քրիստոսի ակնկալությունը եւ սպասումը մեզանից, եւ այս է, որ մեզ վերստին ու վերստին ասել է տալիս. «Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց. մեզ եւ ձեզ մեծ աւետիս»:

Եւ այս աղոթքով նաեւ մեր մաղթանքը եւ խնդրվածքը բարձրացնենք առ Աստված, որպեսզի վաղը Հայրապետական Սուրբ եւ Անմահ Պատարագին Տերը զորացնի Ամենայն Հայոց Գարեգին Բ Հայրապետին՝ իր մխիթարական խոսքը բերելու, իր աղոթքը բարձրացնելու առ Աստված՝ վերստին ու վերստին հայցելու մեր երկրին խաղաղություն, մեր ժողովրդին՝ հաշտություն եւ համերաշխություն, մեր Եկեղեցուն՝ պայծառություն: Թող Տիրոջ Սուրբ Աջը լինի մեզ ամենքիս վրա, այժմ եւ հավիտյանս հաւիտենից. Ամեն:

Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց: